

1. คำนิยาม

1.1 ผู้สอบบัญชีหลัก (“key audit partner”) หมายความว่า ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน ผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพงาน หรือผู้สอบบัญชีอื่นในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจหลักหรือใช้ดุลยพินิจในเรื่องที่สำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบงบการเงิน ผู้สอบบัญชีอื่นอาจรวมถึงผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานของกิจการภายในกลุ่มที่มีนัยสำคัญ

1.2 ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน (“engagement partner”) หมายความว่า ผู้สอบบัญชีที่ลงลายมือชื่อในรายงานการสอบบัญชี (“signing audit partner”) หรือบุคคลอื่นในสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในงานสอบบัญชีและผลการปฏิบัติงาน

1.3 ผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพงาน (engagement quality control reviewer: “EQCR”) หมายความว่า หนึ่งส่วน บุคคลอื่นในสำนักงานสอบบัญชี บุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติเหมาะสม หรือกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่ประกอบด้วยบุคคลดังกล่าว ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่เพียงพอและเหมาะสมในการประเมินการใช้ดุลยพินิจที่สำคัญของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานและข้อสรุปที่ใช้ในการจัดทำรายงานการสอบบัญชี โดยการสอบทานการควบคุมคุณภาพงานจะทำในหรือก่อนวันที่ในรายงานการสอบบัญชี

1.4 ผู้สอบบัญชีอื่นในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน (“other key audit partner”) หมายความว่า ผู้สอบบัญชีอื่นที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือใช้ดุลยพินิจเกี่ยวกับประเด็นที่สำคัญในงานสอบบัญชี เช่น หนึ่งส่วนการสอบบัญชีที่รับผิดชอบงานสอบบัญชีในบริษัทย่อยหรือส่วนงานที่มีนัยสำคัญ เป็นต้น

2. สรุปหลักเกณฑ์การหมุนเวียนผู้สอบบัญชี และคำอธิบายโดยสังเขป

ในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีเรื่องการหมุนเวียนผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนต้องจัดให้มีการหมุนเวียน key audit partner ตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ปรับปรุงใหม่ ซึ่งกำหนดโดย International Federation of Accountants (IFAC) ทั้งนี้ ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

2.1 ให้มีการหมุนเวียน key audit partner เมื่อปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบหรือสอบทานงบการเงินของลูกค้างานสอบบัญชีมาแล้ว 7 รอบปีบัญชี ไม่ว่าจะติดต่อกันหรือไม่ โดยในกรณีที่ผู้สอบบัญชีปฏิบัติหน้าที่เป็น engagement partner ให้เว้นการปฏิบัติหน้าที่ 5 รอบปีบัญชีติดต่อกัน สำหรับกรณีที่ เป็น EQCR ให้เว้นการปฏิบัติหน้าที่ 3 รอบปีบัญชีติดต่อกัน และกรณีที่ เป็น other key audit partner ให้เว้นการปฏิบัติหน้าที่ 2 รอบปีบัญชีติดต่อกัน

2.2 การนับระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักเกณฑ์การหมุนเวียนผู้สอบบัญชี ในกรณีที่แต่ละปีผู้สอบบัญชีมีการปฏิบัติหน้าที่ key audit partner ที่ต่างบทบาทกัน ให้นับรวม

ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ key audit partner ทุกหน้าที่รวมกัน โดยให้มีการเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7	การเว้นการปฏิบัติหน้าที่
engagement partner (4 ปีขึ้นไป)				EQCR หรือ other key audit partner		5 ปีติดต่อกัน	
EQCR (4 ปีขึ้นไป)				other key audit partner		3 ปีติดต่อกัน	
engagement partner (3 ปีขึ้นไป)			EQCR	other key audit partner		5 ปีติดต่อกัน	
engagement partner (น้อยกว่า 3 ปี)		EQCR		other key audit partner		3 ปีติดต่อกัน	

ในกรณีอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กำหนดในตารางด้านบนให้เว้นการปฏิบัติหน้าที่ 2 ปีติดต่อกัน

2.3 ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีเว้นจากการปฏิบัติหน้าที่ไม่ครบตามที่กำหนดในข้อ 2.1 และ 2.2 จะต้องนับการปฏิบัติหน้าที่ต่อเนื่องจากครั้งก่อน เช่น ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีปฏิบัติหน้าที่ engagement partner มาแล้ว 4 ปี โดยมีการเว้นการปฏิบัติหน้าที่เป็นระยะเวลา 2 ปี ผู้สอบบัญชีจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ engagement partner ของลูกจ้างสอบบัญชีรายเดิมได้ต่อไปอีก 3 ปี

2.4 ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีมีการเว้นการปฏิบัติหน้าที่ครบตามที่จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับเดิมกำหนดไว้แล้วก่อนที่จะจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ปรับปรุงใหม่นี้จะมีผลบังคับใช้ ผู้สอบบัญชีสามารถเริ่มต้นนับระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ใหม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น

ก่อนปี 60	ปี 60	ปี 61	ปี 62 เริ่มใช้ เกณฑ์ใหม่	ปี 63	ปี 64	ปี 65 เป็นต้นไป
เป็น engagement partner 5 ปี (ปี 55 – 59)	เว้น 2 ปี (ปี 60 – 61)		สามารถเป็น engagement partner ได้ 7 ปี (ปี 62 – 68)			
เป็น engagement partner 5 ปี (ปี 56 – 60)	เว้น 1 ปี (ปี 61)		สามารถเป็น engagement partner ได้ 2 ปี (ปี 62 – 63)	เว้น 3 ปี* (ปี 64 – 66)		
เป็น engagement partner 5 ปี (ปี 56 – 60)	เว้น 3 ปี* (ปี 61 - 63)			สามารถเป็น engagement partner ได้ 7 ปี (ปี 64 – 70)		

*ในกรณีที่มีการเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในช่วง transitional period (ปี 2562 – 2566) ผู้สอบบัญชีสามารถจัดให้มีการเว้นการปฏิบัติหน้าที่น้อยกว่า 5 ปีได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 3 ปีติดต่อกันตามที่กำหนดในข้อ 3

3. การหมุนเวียนผู้สอบบัญชีในระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน (transitional period)

ในการหมุนเวียน key audit partner สำหรับรอบงบการเงินที่เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566 (“ช่วง transitional period”) เมื่อ key audit partner ปฏิบัติหน้าที่ครบตามจำนวนปีที่กำหนดแล้ว และเข้าเกณฑ์ที่จะต้องเว้นการปฏิบัติหน้าที่ 5 รอบปีบัญชี ติดต่อกัน ให้ key audit partner จัดให้มีการเว้นการปฏิบัติหน้าที่น้อยกว่า 5 ปีได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 3 ปี ติดต่อกัน

4. การผ่อนผันการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีสำหรับสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็ก

4.1 ในกรณีสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็กที่มีผู้สอบบัญชีในตลาดทุนสังกัดอยู่ น้อยกว่า 4 ราย สำนักงานสอบบัญชีดังกล่าวสามารถขอผ่อนผันการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีได้ในช่วง transitional period โดยสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้อีก 2 ปี ทั้งนี้ ในช่วงที่ได้รับการผ่อนผัน การหมุนเวียนผู้สอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชีดังกล่าวจะต้องมีมาตรการป้องกันที่ทำให้มั่นใจได้ว่า งานสอบบัญชียังมีคุณภาพ เช่น การจัดให้มีผู้สอบทานอิสระภายนอกสำนักงานสอบบัญชี (สามารถรับบุคลากรจากสำนักงานเครือข่ายได้¹) มาสอบทานคุณภาพงานก่อนหรือภายหลังจากการออกรายงาน การสอบบัญชี เป็นต้น โดยหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีต้องมีหนังสือขอผ่อนผันไปยังสำนักงานก่อน วันที่ผู้สอบบัญชีในสังกัดจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ในปีถัดไป พร้อมทั้งระบุสาเหตุของการขอผ่อนผันและ มาตรการป้องกันที่สำนักงานสอบบัญชีจะนำมาใช้ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว และแจ้งกรณีดังกล่าว พร้อมสำเนาหนังสือขอผ่อนผันให้คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนทราบ รวมทั้ง สำนักงานสอบบัญชีต้องดำเนินการตามมาตรการป้องกันตามที่กำหนดไว้ให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือน นับจากวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี โดยแจ้งผลการติดตามประสิทธิภาพของมาตรการป้องกันดังกล่าว ให้สำนักงานทราบเป็นรายปีทุกปี และบันทึกข้อมูลการดำเนินการดังกล่าวเพื่อให้สำนักงานสอบทาน ในรอบการตรวจสอบถัดไป หรือเมื่อสำนักงานร้องขอ ทั้งนี้ สำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็กจะต้องจัดทำ แผนการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีภายหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาการผ่อนผันเพื่อนำส่งให้สำนักงานพิจารณา ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2565

4.2 ในกรณีที่บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ซึ่งมีหุ้นเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่งตั้งผู้สอบบัญชีที่สังกัดสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็ก ที่ได้รับการผ่อนผันการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีตามข้อ 4.1 ให้ถือว่าบริษัทดังกล่าวสามารถหมุนเวียน ผู้สอบบัญชีได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 4.1 ด้วย

¹ สำนักงานเครือข่าย หมายถึง กิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อการทำกำไรหรือการปันส่วนค่าใช่จ่าย หรือมีการถือหุ้น การควบคุมหรือการบริหารร่วมกัน มีนโยบายและวิธีปฏิบัติ ในการควบคุมคุณภาพร่วมกัน มีกลยุทธ์ทางธุรกิจร่วมกัน มีการใช้ชื่อทางการค้าร่วมกัน หรือมีทรัพยากรทางวิชาชีพ ที่เป็นส่วนสำคัญร่วมกัน